

Kiadó-hivatal és intéző iroda:

hova mindenféle levél, pénz-főszólás, kérdés vagy bármilyen megkeresés intézendő
Kaposvár.

A szerkesztő lakása:
Budapesten: Grand Hotel
Orient, Kaposvárott: Zárda-
utca 8-ik szám.

N É P J O G

A NÉP ZÁSZLÓJA.

Megjelen minden csütörtökön.

Előfizetési díj:

Vidékre postán vagy helyben
házhoz hordva:
Egész évre 6 frt — kr.
Fél évre 3 „ — „
Negyed évre 1 „ 50 „

Hirdetések fölvetetnek:

helyben a kiadó-hivatalban.
Budapesten Goldberger A.
V. irodájában, szervita-tér 3.

3091

B. 881

Végzés.

Miután Somogy megye alispánjának f. évi július 26-án 7325 sz. a. határozata, illetőleg értesítése által igazolva van, hogy a Kaposvárott Szalay Imre laptulajdonos neve alatt „Népjog“ című politikai hetilap megjelenéséért törvényszabta biztosíték nyújtott, ennél fogva ezen kir. tszéknek f. évi július hó 12-én 2813/881 sz. a. hozott ama végzése, melynél fogva nevezett heti lapnak kiadása a törvényes biztosíték letételének igazolásáig betiltatott, a kir. ügyészségnek f. évi július hó 27-én 5290/81 sz. a. indítványához képest a betiltás elrendelésénél eddig fennforgott okok megszüntetésével ezennel hatályon kívül helyeztetik.

Miről a kir. ügyészség, Szalay Imre lellei lakos, Krátky János szerkesztő, Jeteles Herman nyomdatulajdonos, Kaposvár város polgármestere és rendőri kapitánya, a kaposvári kir. postahivatal, Hagelman Károly és Erdődi Gyula könyvtárosok ezen végzés hivatalos kiadmányán értesítendők.

Kaposvárott, 1881. július 27-én.

A kir. törvényszék b. oszt.

(P. H.)

LÖFFLER,

író.

Tehát — talpra álltunk.

Az ügy érdemére megjegyeztünk, hogy az a kauczió, amely most le van téve, éppen úgy le volt téve már akkor, mikor a lap lefoglaltatott. Azóta semmit sem adtunk hozzá. Egy félféllér értéket sem. Hogy tehát az alispán-ság voltaképp mit akart ezzel a parádéval, azt ő tudja. Tudjuk mi is és tudja a közönség. — Egyetlen egy szó kommentárt se kell hozzá adnunk. A szerk.

A semmi ember.

Magyarország beteg ország, politikailag és társadalmilag egyaránt. Szánalommal tekint rá a világ. Nem ok nélkül. Szegény hazánk úgy néz ki a többi országok társaságában, mint egy gazdátlan jószág, mely bitangba került osztrák kézre.

Tisza Kálmán itt a legelső ur s így legelső sorban ő tehet róla, hogy ekként van és nem másként az állapot. Hat éve már, hogy gyeplőt tart a kezében, s a merre járt, a merre kelt, oly nyomokat hagyott, mintha a pusztulás daemonának lett volna bő aratása.

Kezének érintésére sivár lett az élet és sovány agyának terméketlensége, miként széfutó ragály, eszmeszegénynyé tette a haza jobbait is.

A Tisza Kálmán provinciális középszerúsége ránehezül az emberek lelkére s szűkös tartományi látóköre másokat is megfosztott a látás tisztaságától.

Egyénisége meglátszik a nemzet szívében, meglátszik az ország közéletén, meglátszik az ő kreaturáin akár föl a somogy megyei főispántól kezdve az államtitkárok és miniszterek legnagyobb részeig, mint ahogy meglátszik a rányomott czimer az olvadt viaszkon.

Innen a zsurnalisztika nagyobbik felének politikai jellemtelensége, innen a vitázó felek alantas argumentumai, innen a szónokok közönséges rabulisztikája, a tisztviselők garasos jellegű kicsinyeskedése, mindezek, mind, mind reá vallanak.

Parlagi szelleme a gyakorlatlanság nimbuszával vette körül a tudatlanságot s ül-

dözésbe vett minden magasabb fölfogást, gúnynak ostromává tett mindent, mi fenséges van az eszményben. Hova park illett volna, oda Tisza Kálmán füzfa-berket nevelt s hazánk institutióit nem monumentális épületekkel gazdagította, hanem sárban járó izlése szerint vályogpajttakkal rondította el.

Tisza Kálmán szóban nem fukar. — Mindig beszél, de sohasem mond semmit. Megragad minden alkalmat, országházban, klubban, újévi köszöntéskor és névnap gratulációban, hogy szóbeszédet tehessen, de a helyett, hogy nyilatkoznék, vitatkozik teljes életében. Ma sem tudjuk: mit akar. Szok, kik ha valaki excellentiás urrá lesz, mindjárt szelleműsnak tartják minden szavát, meg is vannak győződve, hogy Tisza nagy mester a dialektikában. De azt elfelejtik, hogy Magyarország miniszterelnökéhez talán inkább illenek egy kis józan logika s gondolatok bősége és fensége, semmint allegháló ujságírók és ügyvédek kopott fegyvere: örökös polemia.

Vitatkozni, vitatkozni mind halálig: ez az ő bölcsesége, az ő életeleme, létfentartása. A sok száz hírlapból, a sok ezer politikai cikkből kikapni egy-egy szót, egy mondatot s ez ellen szemlalomharcot kezdeni, ráfogni, vagy elferdíteni a szó értelmét, ez az a dialektikus Tisza Kálmán. Kicsinyes veszekedési hajlam, kibicsaklott logika, puffogatás és semmi egyéb.

Hol van itt az álámférfiú tulajdonság?

Tisza Kálmán parlamentünkben polgárjogot szerzett a sáros csizma részére. S ez jól van így. De tajtékipát sárgító betyáros semmittevés szelleme győzött a komoly tanulmány s az egészséges kulturai törekvések fölött, ez pedig rosszul van így.

És ha e vádak legalább oda lehetne magyarázni, hogy a magyarság szelleme többre van becsülve mint az idegen, hogy magyar fejlődést, magyar kulturát, tözsgyökeres magyar intézményeket czéloz a kormányzat, hát megszünnének a bírálat szavával s az elismerés adóját legalább e téren hoznók meg.

De nincs ám így. Tisza Kálmán korszaka az eredetiségnek csak kinövéseit tartotta meg. Nézzétek! Bevitte parlamentünkbe a betyárságot minden hetykeségével, minden selejtességével és ostoba tudatlanságával együtt, de nem vitte be annak megkapó önértétét, büszke szilajságát, egyszerűségét és önzetlenségét. Csak a sáros csizmára pantallont húzott s megteremtette a keztyütlen udvaroncok fáját. Ez a Tisza Kálmán munkája.

Tisza Kálmán az ő korszakával egy új fajt állított elő. Egy sajtószertű deformis vegyülékét a tanyán ficzánkoló, de a parquetten annál inkább meghunyászkodó embereknek. Ez a faj megtartotta durvaságát, de elvesztette őszinteségét, nem tagadta meg eredeti természetét, de felvette hozzá a szolgálalkúséget. Nyílt homloku, hibáiban is erényes magyarból suttogó mameluk lett s a kik a társadalmi életben maig is szembe néznek a szembejövőkkel, a politikai életben rut áskálódást és gyalázatos cselszövényt használnak fegyverül.

E hitehagyott rossz ember azt a czélját sem érte el, mely egyetlen létjogot adott volna miniszterségének. A nemzetiségek inkább lábra kaptak, mint valaha. Dáko-

román aspirációk ütöttek tanyát Erdélyben, délszláv ábrándok követelnek megvalósulást a szerbek és horvátok között, pánszláv agitációknak lett újabb fészkevé Felső-Magyarország.

A szebeni gyűlés föltárta az egyik leplet, Fiume vakmerő követelése meglebentette a másikat. Turóc-Szent-Márton bizonyára nem fog elmaradni, Az éhes farkas saját kölykeit, a falánk disznó malacait falja föl. Itt rosszul nevelt gyermekek akarják izról-izre tépni édes anyjuk testét.

És mindez Tisza Kálmán alatt.

És Tisza Kálmánnak nincsen egy mentő gondolata.

A vasakaratu Tisza Kálmánnak aláhull a keze, midőn e rossz gyermekeket kellene megfenyíteni. Agyából hiányzik a gondolat, melylyel hazánk összetartóságának képesait megerősítené.

Mi ad neki még jogot a kormányhoz?

Ilyen kézbe nem való a kormányrud. Ilyen ember nem való az első méltóságra!

Tud-e és akar-e változtatni ezen a helyzeten?

Ha nem, akkor üsse földhöz azt a miniszteri tárczát. E.

Rovás.

(R) Opportunitas a somogyi világ jel-szava.

Legyünk hát opportunusok egyszer már mi is. Ne zavarjuk az ugoroka-idény unalmát. Maradjunk szépen itthon, beszéljünk Somogy-megyéről, s ha emlékezünk, ne „emlékezzünk régiekről“, ne háborgassuk azok nyugalmát.

Hanem emlékezzünk a maiakról, hiven a jelszóhoz. Hisz Somogy megye mai kormányzata és „holt idény“ azonos fogalmak.

Azt találta egyszer valaki mondani nagy elkeseredésében, hogy a fejtől bűdösödik a hal. Nem is felejtették el neki. Hát mi ezt nem mondjuk — az opportunitásnál fogva. De arról azért még sem tehetünk, ha a bűdös hal fejének — a természettudósok egyhangú véleménye szerint — soha se volt még patsuli szaga. De meg arról sem tehetünk, hogy az egész világon, ha dűczög a kocsis, az utcsinálót meg a kocsist okozzák a legopportunistább emberek is.

No de hát szép szóért, jó pénzért sokat megtesznek a mai materialis világba, miért ne lehetne Somogy megye főispánjának is azért a hitvány 4000 forintért, a melyért, de sok szegény embernek licitálják el a párnáját az adóvégrehajtók, — nem törődni a megyei dolgokkal?

Hej bizony, boldog idők voltak azok, midőn lelkesedést költeni elég volt, hogy valaki a régi táblabíró-világból megtakarított ordinanczczal rukkoljon be a székvárosba, e lelkesedést fokozni pedig alig kellett több, mint szidni a beamtert, szorongatni a szegényt, alig emberrel lett polgár munkától feltört kezét, s — horribile dictu — egészségére néhány pohár bort kiüríteni...

Hej nem volt akkor ennek a magyar Kanaannak oly népszerű, oly helyére termett főispánja, mint a mienk, mint Jankovich László!

De hát ki tehet arról — mi bizonyosan legkevesebbet — hogy ma már kevesen hiszik, hogy ha a bort más iszsa meg, az nekünk használ. S hogy ha a főispán minden hónapban egyszer ellátogat Kaposvárra s utközbe szidja a parasztot, miért panaszkodik, hisz az ő nég-

lova csak egy hétig lett ez utra praeparálva, s még sem fárad ki, Külber uraimék által pedig somogyi geleisra külön készített hintaja sem törött össze, — ezzel még az ut meg nem csinálódik. S ha némelyek ő méltósága lángeszének tudják is be a közgazgatási bizottság tagjainak a közjó iránti nevezetes érdekeltségét, elegenden vannak, a kik azt hiszik, hogy az ő távollétében ép oly nevezetes, opportunus egyhangúság jellemző a határozatokra, s a közönségnek semmivel sem volna azokból kevesebb haszna, mint van most.

Sőt határozottan károsnak tartják sokan a főispáni szobák havonkénti szellőztetését, új levegő, világos napfény megárt ott a butoroknak.

No de hagyjuk a gonoszokat. Szerencse, hogy nem azok kormányozzák a világot.

Mi kívánunk ő méltóságának hosszas unalmat, — elég, ha kedves gazdája Tisza ur unalmodik. Kár volna őket egymástól megválasztani, mindenik tesz annyi rosszat, a mennyire képes, s „ezt is csak valami.“

De ha egyszer megunja mégis a drávi biztosság — akarjuk mondani: a főispánságot, emlékoszlopot indítványozunk neki e fölirattal: „Omnium consensu capax imperii nisi imperasset.“

BELFÖLD.

A megyei függetlenségi (48-as) párt közp. végrehajtó bizottsága e hó utolsó napján, vasárnap délután 6 órakor a szerkesztőség helyiségében (Zárda-utca 8. sz.) értekezletet tart, melyre ugy a bizottság helybeli, mint vidéki tagjai ezennel tisztelettel meghívattak.

Lelle, 1881. jul. 20. SZALAI IMRE.

Félhivatalos oldalról több, küszöbön álló főispáni változásról adnak hírt. Jankovics „megváltozásáról“, fájdalom, ez ideig nincs köztük szó.

Az egyes szakminiszteriumok jövő évi költségvetési előirányzatai legnagyobb részben már beérkeztek a pénzügyminiszteriumhoz s felülvizsgálatásuk, valamint a pénzügyminiszterium költségvetésének végleges megállapítása a legközelebbi napokban fog bekövetkezni.

Ismét okkupáltunk.

Soha politikai rendszer nagyobb humberget nem tűzött a törvénynyel, mint teszi azt a közös egyes rendszer ma, hazánkban. Bármerre te kintünk, akármerre nézünk, mindenfelé elhanya-

golva, kijátszva, az osztrák összbirodalom chimerikus érdekeinek zsákmányul dova, letiporva minden sajátos nemzeti érdekünk, a szabadelvű haladás minden követelménye mellőzve s sztk körre szorított belső ügyeinkben is tervszerűtlen kapkodás, toldás földés, eközben a közterheknek rohamos emelése.

De bár sok mindenféle képesnek tartottuk Tisza Kálmánt, azt még se tételeztük róla föl, mit legujabban végbe vitt. Ez már nem is humberg, ez világos, metsző törvénysértés. Ez már bizonyossága annak, hogy Tisza Kálmán maig nem is akart egyszerű tudatára sem ébredni annak, hogy Magyarország alkotmányos állam, törvényei vannak, melyeket mindenki respektálni tartozik, ha mindjárt miniszter is az illető, avagy még annak is felelté áll.

Tisza Kálmán az országgyűlési interregnum alatt ismét okkupált, mint három év előtt. Okkupálta a horvát-szlavon határvidéket. Szent István koronájának területe kibővített 340 000 mérfölddel s népessége szaporodott 760,000 lakossal.

De hogyan? Hát vajmi egyszerűen.

Miniszteri ellenjegyzés nélkül megjelent királyi manifestumban adatott tudatára mindenkinek a kiket illet, hogy a horvát-szlavon határvidéknek a horvát királysággal való egyesítése „elrendeltetett.“ Elrendeltetett „cs. kir.“ rendeletek útján, elrendeltetett az intézkedés egész területek fölött, egy egész államvagyonnak hovaforditása iránt, az alkotmány legsarkalatosabb elveibe ütközve, olyan módon, hogy az a magyar alkotmány szempontjából egyszerűen semmis.

Tisza Kálmánnak ehhez nem volt ellenmondó szava. Szent István koronájának területe egy új kerülettel szaporodott, olyanképen, hogy ez a terület mint az ország integráló része a magyar miniszterium főhatósága alá csatolattik, a rendeltetés és jogát azonban jövőre nézve is a fejedelem tartja meg. A magyar miniszterium kap kormányoztatás alá egy területet, a melynek kormányzásáért azonban a képviselőháznak nem felelős s kezelni fogotta lenni vidéken államvagyont, a melynek elszámolásával azonban nem tartozik. Parlamenti felelős kormány hatósága alá került az ország rész, de megtartja autonómiáját a közigazgatásban, a törvénykezésben, a katonai állításban, adókezelésben — s nekünk csak az a dolgunk lesz, hogy fedezni fogjuk autonóm igazgatásunk költségeinek azon tétéleit, melyeket ők fedezni nem tudnak.

Boldog ország mi! Oly boldog, azt se tudjuk, hogy mit tegyünk tömegtelen pénzünkkel. Egy részét odadjuk quótába a közös hadseregnek, másik részét is odadjuk quótába osztrák államadósságok fizetésére, a harmadik részét odaadjuk — quótának Horvátországnak és a végvidéknek investiciókra. Ah! de boldog egy ország vagyunk mi!

KÜLFÖLD.

Szövetségi hírek vannak előtérben. És sehol sem találkoznak határozott czáfolattal. A mi különösen Olaszországnak Németországhoz és Ausztria-Magyarországhoz való csatlakozását illeti, ez ellen sem Németországban, sem a monarchiában nem tesz kifogást senki sem. A „Diritto“következőket mondja el:

„Olaszországnak Ausztriával és Németországgal való szövetségét nem szabad valaki ellen való fenyegetés gyanánt feltüntetni. Meghatározott világos jelleggel kell annak birni: bárátságos szövetség, melynek rendeltetése Európa nyugalma hosszú éveken át fenntartani. S e szövetség pusztá megalkotása elegendő lesz arra, hogy ezt a nagy, civilizatórius célt elérjék. A szövetséget a három nemzet j a v á r a s nem egy negyediknek rovására kell megkötni; meg kell óvni azt a jellegét, melylyel a német-osztrák szövetség bír, a védelmi szövetség a hatalmas biztosítás jellegét, melynek rendeltetése: bonyodalmakat és veszélyeket megakadályozni.

Az orosz-francia is alkudozik. E szövetséget illetéleg Szkobelew tábornok párisi missziójáról azt írják, hogy Franciaország nem fog olyan egyezkedésbe bocsátkozni, mely a német érdekekkel szemben való ellenségességet foglalná magában; ily értelemben valószínű is, hogy Szkobelew tábornok biztosította a francia kormányt, hogy Franciaországnak Észak-Afrikában való eljárása a pétervári kormány meleg méltánylásával találkozott s nem kell attól tartani, hogy a francia becsapásnak akár Afrikában, akár Kis-Ázsiában és Syriában való legitim kifejlése a csár részéről ellenzéssel fogna találkozni.

Konstantinápolyban mint onnan írják, alapos okból hiszik, hogy Franciaország az utóbbi időben kísérletet tett az iránt, hogy Olaszországgal az afrikai tengerpartra vonatkozólag megegyezésre jusson. Hogy ennek csupán az volt-e a célja, hogy a két ország közt a viszony barátságosabbá tétessék, vagy Franciaország továbbmenő terveket jelzett-e félig meddig, azt nem tudják. Annyi bizonyos, hogy Olaszország ezt a közeledést nemcsak

Folytatás az I-ó mellékleten.

TÁRCZA.

Valami valamiről.

— Tudományos karczolat. —

(dr.) Ismeretes Darvinnak A „kiválásról“ szóló elmélete, mely szerint az állatvilágban a hímek testi előnyekkel, hangjukkal, tollazatukkal stb. igyekeznek a nőstényeket szerelmi odaadásra készíteni.

Némely madarak, p. o. a páva, fáczán, paradicsom madár tollazatukat csillogtatják a nap sugaraiban. Igy kápráztatják s büvölik el minden ékesség nélküli társukat. Mások csábító szerelmi dallal hódítják meg kiválasztottjukat, mások ismét testi erejük s ügyességükben bizva, párvidalra hívják vetélytársukat, a nőstény ilyenkor szemtanuja a harcznak s a győztest ajándékozza meg szerelmével.

Ki hinné például, hogy a mi tapsifüles nyulunk is hős párbajt vív szive választottjáért? E hős párbaj igen komikus s a mennyiben vér nélkül szokott végződni, igen hasonló némely heves vére, de bőrük integritására igen sokat adó urfiskák „első vére“ történt viadalához. Párbaj alkalmával a két nyul-gavallér szembe ül egymással és el kezdik egymást formaliter pofozni, jobb lábukkal jókat huzván ellenfelük arcára. Igy foly ez egész csendesesen, minden heveskedés nélkül mindaddig, míg az egyik Seladon megsokalja a dolgot és egy kaczkias ugrással ott hagyja a csatatér és a párbaj kimeneteleire a közeli bokrok egyikében dobogó szívvvel várakozó bájos nyulkisasszonyt, a szintén jól elpofozott ellenfelének, mely ekkor feldagadt potójában érzett fájdalmaitól kitelhető kecses hajlongásokkal közeledik szive választottjához és talán meg is esküszik, hogy tőle csak a „pulver und blei“ lesz képes elválasztani. De

néha még komikusabban végződik a dolog, mert megtörténik az is, hogy míg a két nyul-gavallér a nemes pofozódási párbajt vívják, addig a hűtelen nyul-dáma egy harmadik talán a viaskodóknál dalásabb természetű nyul-urfiával az erdő sűrűjébe illan.

Az emberi társadalomban is láthatjuk, miként igyekeznek a Hymen rózsás lánczai után epedők szellemi, testi s anyagi előnyök föltüntetése által a bájos ajkáról az „igen“ szót megnyerni. Az egyik szellemi fensőbbiségét, dialektikai ügyességét, használja fel, a másik adonisi alakját tolja előtérbe, egy harmadik őrresteji dandy anyagi hatalmával, vagy ha ez nincs, hű kérdéssel, ősi dicsőséggel sőt némelykor plane szabójának remek művével hódítja meg a néha nagyon is könnyen elesébbítható női nemet.

A győztesek kiváló tulajdonságait és sajátosságait a maradékok azután rendszeren öröklik, erre igen érdekes példát hoz fel Darwin némely lepkekénél.

Ó ugyanis azt észlelte, hogy a diadema bolina nevű hím és nőstény lepkének szárnyai nagyon különböznek egymástól, ha azokat egy bizonyos álláspontból vizsgálja az ember. A hím szárnya ugyanis hátulról nézve fekete, melyen hat egészen fehér csík van, ha azonban előlről szemléljük — azon helyzetben tudniillik, a melyben a nőstény látja szembe jőni a hímét — a fehér csíkok szép kék színnel látszanak övezve lenni.

Még feltűnőbb különbséget mutat a hím és nőstény színezete az apatura tajnál, a hímnek szárnyán gyönyörű zöld és kék színek láthatók; de csak is akkor, ha előlről szemléljük. Továbbá az ornithopterák több fajánál a hímeknek hátulsó szárnya szép aranyárga elülről tekintve, az O. magellanuson épen ellenkező tünemény észlelhető. Hogy az eltérés megmagyarázható legyen, ismerni kellene a hímek udvarlási modorát,

miként szokott a nőstény körül röpkedni. A nemi színezet e különös tüneményét Darvinnak a „kiválás“ elmélete alapján könnyen meg lehet magyarázni.

A lepkék szárnyai, ha össze vannak téve, többnyire nagyon homályos színűek, ugy hogy nehezen láthatók s ez, mint általánosan tudva van, védelmül szolgál ellenségeikkel szemben. A midőn azonban a hímek a nőstényeknek udvarolnak, szárnyaikat folytonosan lebegtetik, hogy a nap sugaraiban ragyogtathassák gyönyörű színű szárnyaikat; a természetes következtetés a fenebbiek szerint bizonyára az, hogy ez által akarnak kedveskedni a lepkékisasszonynak s így akarják azokat szerelmre csábítani. A fentebbi különös esetekben ezen következtetés még valószínűbb, a mennyiben a hímek teljes szépségét csak akkor láthatja a lepkéhölgy, ha vele szemben repked.

Mivel az ugyanazon fajhoz tartozó hímek mind ugyanazon modorban udvarolnak hölgyeiknek s mutogatják pompájukat, Darwin vitatja némely természettudósok azon nézetét, mintha valamennyi ösztön először öntudatosan keletkezett volna. Ennek igazolására felhozza azon tapasztalati tényt, hogy a kis madárfiúk a mint a tojásból kibujnak, azonnal lelapulnak és elrejtőznek, ha valamely veszély van, kicsinyeit ott hagyja a földön lelapulva, ő maga pedig a földhez közel körül röpke di öket, mintha meg volna bűnülva, ily akarja magát láthatóvá tenni, s kicsinyeiről az ellenség figyelmét, magára fordítani, tehát épen ellenkezőleg cselekszik mint a valóban megbénult madár, mely elrejtőzni igyekszik. Ez esetben bizonyára igen sok volna annyi öntudatos értelmet és cselet föltenni egy madárról; hanem Darwin szerint itt is, mint az előbbi esetben, a hasznos, megmentő cselekvények örök léteben kell a magyarázó okot keresnünk.

voltunk ott. Még az is meglehet, hogy seholsem hempergett, mert tán ő volt az erősebb és a szilaj öklelőzésben ő vetett gáncot a másiknak. És nem is pofont kapott, hanem rugást, és azt se úgy, mint utmenti cigány, hanem úgy, mint egy verekedő szolgabíró. Mondjuk; mindezt mi nem tudjuk. És mindezt nagy argumentáció nélkül is elhiszszük, hogy másképp volt.

Jól van? —

Ámde hát a dolog lényeg: voltaképpen nem az ám, hogy miféle módon hempergett a szóban levő szolgabíró, avagy nem hempergett a porban. Hanem az, hogy **verekedett-e?** Már pedig verkedett. Egy tisztességes polgárt meg támadott s annak a testén az ő kezenyomatól súlyos **testi sértést** konstatált az **orvosi látóelet.** Ebből származott, de nem ám az, hogy H. Gábor szolgabíró „megtette a törvényes lépéseket,“ hanem az, hogy **ő ellene tették meg kilencz oldalról** egyszerre a büntőjelentést. — Ez a kis különbség van a dolog lényegében.

És most már ezt tessék aprehendálni, vagy „pimasz rágalomnak“ kijelenteni s nem azt, hogy a tudósítónk meghempergett. — Ime, hogy **verekedett,** be tudjuk bizonyítani, hogy cigány módjára hempergett volna, azt kívánatára visszavonhatjuk.

Quittek vagyunk.

HIREK.

Lapunk mai számához két melléklet van csatolva.

— A „Csarnok“ rovat folytatását utolsó perczben jövére kellett halasztanunk.

— Birkaesánki párti stylus. A kormánypárti lapok most már így kezdenek beszélni: „A pártiszennyedély már annyira jutott bizonyos 48-as családoknál, hogy a művelt családbeli nők, midőn fürdőre mennek, kövel dobálják őket.“ — Szent Buffon, a ki kimondád, hogy „Le styl c'est l'homme.“ Vajjon hogy értjük ezt? Hogy a művelt családbeli nők, mikor a fürdőre mennek, kövel dobálják a 48-as családokat? Lehetetlen. Vagy hogy a negyvennyolczas családok nem műveltek, csupán csak a birkaesánkos-párti családok női lehetnek azok? Avagy, hogy a 48-as családból való művelt nők, mikor fürdőre mennek, kövel dobálják magukat a 48-as családokat? Bizony-bizony nehéz eldöndeni. Az akar lenni, hogy bizonyos 48-as családok tagjai kövel dobálják meg a jobbparti nőket! A mit mi is határozottan rosszalunk. Sőt megvetjük az ilyen eljárást. Ehhez szó se férhet. — De azért azt még sem hagyjuk helybe, hogy a mi családjainkat, a kik épen annyi iskolát jártunk, mint a jobbparti urak, csak hogy egyikünk-másikunk tán szegény fiu létére, szokás szerint jobban tanult náluk, műveletleneknek, a magukéit pedig művelteknek osztályozzák. Magának az illető sorok írójának be kell ismernie, ha kicsit a tükörbe néz, hogy faragatlan tuskó volt, mikor azt így a papírra le tudta tenni.

— A király szeptember hóban Miskolcra utazik. Részére és a vele leendő trónörökös részére a Stógermayer szállodában vettek lakást, illetőleg kivették az egész szállodát tíz napra 8400 forintért.

— A legújabb divat az „uszóegyletek“ alakítása. Pesten már van. Nemsokára lesz Kutyinban is. Szegényápoló egyesület annál ritkábban akad.

— Tanulság. A hetesi gróf a ref. paptól és tanítótól, bár a pap mindig a legrajongóbb kormánypárti volt s most is az; de mivel a pártorkodására bizott nyáját, a mint tőle a gróf várta, a balpárti elmélyesedéstől(?) meg nem óvhatá: az ajándékozott fertálytelkeket a választási aktus után visszavette. Ha így megmásutt is a dolog, ref. papjaink egy lábíg kénytelenek lesznek a 48 mellé állani, hogy a nemzetől kaphassák fizetéseiket. Jó lett volna ezt eddig is tenniük: így bizonyosan másképp állának az akeziák, s nem szorulanának kegyelemkényérre.

— „Gott erhalte“. A pozsonyi esküdt-szék fölmentette Ardényi Dezső szerkesztőt, ki a Gott erhalte nótá és a császár felől nem

a leghizelgőbben nyilatkozott. Országszerte levonják ebből a tanulságot, hogy a generális szellem és a nemzeti érzület közt jelentékeny űr tátong.

— A megyeház udvaráról olykor komikusan istenes jelenet veti az utcára fotográfját. A kalitra szedett csirkefogók és betyárok összegyűjtetnek s úgy éneklük kórusban a zsoltárt, hogy: Áldj meg minket Isten, kik itt üszegyeültünk. Az embernek eszébe jut, hogy nem is annyira gyűltek, mint inkább gyűlkeztettek a jámborok.

— A sajló-ládi közalapítványi urodalom egyik épületébe beütött a villám s egy jegyospárt, amint épen enyelegtek, sujtott agyon.

— Keddre virradó éjjel jótékony eső érte városunk határárt.

— Reciprocitás. Az igazságügyminiszter száz forint bírságra ítélte a n.-szombati járásbíró, mivel a mult téli hideg napok alkalmával egy köbméterrel több fát talált elégetni, mint a mennyi előírányozva volt. Kerkápolyi miniszter, mikor a vámházat építette, két millióval költött többet az előírányzatnál. Vajjon azért mennyivel kellett büntetni? — Semmivel se tették.

— A dunántúli kerületben levő tűzoltók szövetsége ez évi augusztus 27. és 28. napjain közgyűlést tart Pápán. Többrendbeli tunepélyt terveznek. Már eddig számos vendég jelentkezett.

* **Gerőfi szintársulata,** ha az igazgató szavát tartja s egyebet nem gondol, pár nap múlva Kaposvárra érkezik. Valami fatumszerű fekszik abban, hogy Gerőfi nem minden időben adott szava után érkezik meg. De ha jön: üdvözljük. Városunk intelligens társadalmának fejlett izléséhez képest néhány figyelemzetéssel majd nem fogunk késni az igazgató érdekére szolgálni. Ugy értesültünk, hogy társulata kvalifikált, elég jó. Most Balaton-Füreden játszik kevés publikum előtt. Tehát várjuk. —

Tanügy.

Kaposvár rendezett tanácsu város községi népiskolájában az 1880/1—ik tanévben járt a rendes iskolába: 535 tanuló és pedig 360 fiu s 175 leány. A vasárnapi ismétlő iskolába 137 iparos tanuló, mindössze: 662.

A rendes iskolába járó tanuló összesen 7 tanteremben voltak elhelyezve és pedig a fiuk 4, lányok 3 tanteremben.

Az első fosztályban volt: 107, a másodikban: 72, a harmadikban: 81, a 4—5—6-ik együttes fosztályban: 100 tanuló.

A leányoknál az első osztályban: 70, a 2—3 együttes osztályban: 74, a 4—5—6-ik együttes osztályban: 31.

Összesen: 535 tanuló. Vallásra nézve a rendes iskolában volt: r. kath. 483, reformatus 10, evang. 2, izraelita 40. Összesen 535.

Az ismétlő iskolában pedig: r. kath. 119, izraelita 11, reformatus 6, evang. 1; összesen 137 iparos-tanuló.

Az érdemsorozat kimutatása szerint a mindennapi iskolában a tanulási előmenetel a következő:

Kitűnő: 37, jeles 71, jó 112; elégséges 135, elégtelen 63; betegség és egyéb körülmények miatt kimaradt 81, elköltözött 19, meghalt 7.

Jótékony adakozásban és pedig ruha, lábbeli és tanszerekben közel 100 szegény tanuló részesült.

Az érdemsorozat felolvasásakor kiosztatott Nemes Józsa bőszenfai plebánus ur adományai: 20 db régi ezüst huszas; az iskolaszék részéről 12 db ezüst egyforintos és könyvek; ugyancsak Herman Manó kir. járásbíró ur adományai: 1 ezüst forint; id. Hágelmann Károly ur adakozásából több darab ima- és olvasókönyv.

A jelen tanévben az iskola könyvtára az iskolaszék által megrendelt több szakkönyvvel szaporodott.

Jó ideje nem volt olyan csapásos év az elemi iskolai tanulók előmenetelére nézve, mint a lefolyt tanév. Az uralkodó betegségek a tanulók igen nagy részét távol tartották az iskolától, sőt a himlő, vörheny stb. járványos betegségek miatt nem csak a távol és környékbeli helységeken volt sokáig szünet az iskolában; hanem városunk hatósága is kénytelen volt a város területén levő kisebb tanodákban beszünttetni az előadásokat: — Ily körülmények között az iskolaszék is alig vehette szigorúan a nagyobb számban levő iskolai mulasztásokat.

Azon remény kecséget, hogy a jövő tanévben jobb körülmények között a városi hatóság és az iskolaszék a tanító karral kezét fogva, a nagyobb számmal mutatkozó hanyag iskolába járást megszünteti és azon szülőik ellen, kik gyermekeiket és inasait az iskolából ok nélkül távol tartják — erélyesen fog fellépni.

Cs. K.

PRO DOMO.

— A megyei főjegyző urhoz. —

Abban a végzésben, a melyikkel lapunk a kaució állítólagos hiánya miatt (mert tényleg csakugy le volt téve mint most, miután azóta egy félfüller értéket se adtunk hozzá), tehát abban a végzésben, a melyikkel lapunk minap letiltattott, könnyen érthető czélzással előfordul, hogy a lapnak czime: „Népjog a Nép Zászlója.“ A miből nyilván az is következik, hogy ily czimű lapnak kauciója nincsen és jó majd egy kis letiltás, da capo al fine.

Jó volna bizony az uraknak még egy kis excesszus. Öröljük magonkat rajta. —

Dehát annak, a ki azt a bölcseséget így kalkulálta: egy kis elemi oktatással tartozunk.

A lap czime nem „Népjog a nép zászlója,“ hanem „Népjog.“ A „Nép Zászlója“ csak bővítő addenda abhoz: hogy a nép közlönye, nem pedig a megye nagyságainak az orgánuma. Tetszik érteni? „Népjog — a nép zászlója“ az a helyett áll, hogy: Népjog — a nép e jelszavát lobogtatja, minden becsületes ember zászlajára ez a szó van fölírva, ebben van kifejezve a legbőlesebb, leg hazafiasabb és legtisztességesebb politika, annak érvényesítése a hon megmentésének legbiztosabb eszköze: azt hangoztatja pártunk: e jelszó, e radekció és a nép zászlója.

Tetszik érteni?

Hogy t. i. a nép zászlóját a Népjog képezi, valamiként például a megye notabilitásainak a zászlóját az osztrák-magyar lyukas pántofli képezi. Így hát a Népjog a nép zászlója. Csak hogy mindezt egy lap czimére fölírni nem lehet, először azért, mert oda nem fér, másodsor azért, a mit az elsőből az illető ur is ki fog találni, hogy épen nem fér oda.

Tetszik érteni?

Tetszik a manót. De hogy érti. De hát azt ennél világosabban megeksplikálni mi nem vagyunk képesek.

KÖZGAZDASÁG.

— Az aratás eredményéről immár eléggé biztos adatok fekszenek előttünk. Az eredmény egészen véve oly különböző, hogy egy jelző alá foglalni lehetetlen. Ugyanazon helységek környékén táblák szerint a legkülönbözőbb tapasztalásokat szereztek a gazdák. Menyiségileg a termés jó közepes, minősége gyöngébb. Az árpa szine halvány, a szemek többnyire soványak és kicsinyek, buza valamivel jobb, különösen a mi a minőséget illeti, s ott, a hol az üszög nem bántotta. Nagy baj azonban, hogy annak szemei se egyforma pirosak, hanem sápadtaltal vegyített, tarkák. Zabban a termés rossz, tengeri helylyel-közszel igen szép, hasonlókép a kender és a bab.

— A hetipiaczra már került új gabona, csak hogy csekély mennyiségben. Az üzlet szünetel.

Piaci heti-árak Kaposvárott.

— Júl. 26. —

(Hivatalosak.) Buza 10.80. Rozs 9.80. Arpa —. Zab 7.—. Kukoricza 6.—. Hajdina 7.— métermázsánként.

IPAR, MUNKA, VÁLLALKOZÁS.

— **Hazai ipar.** Gáspár Antal és fia Marosvásárhelyt gyárt állítottak, hol hazai lenből nyári mosható szövetek készülnek férfi öltözetek részére. — Ezen gyártmányok, melyekért a székesfehérvári és bécsi iparkiallításokon ezüst érmet kapott, az országos magyar iparegyesülettől szintén ezüst érmet és versenyképeségi igazolványt nyertek.

— **A debreceni iparkiallításra** a bejelentések oly tömegesen érkeztek, hogy a kiállítási bizottság a bejelentési határidőt augusztus hó 1-éig meghosszabbította. A kiállításra szállítandó tárgyak szállítási díjából 50%-ot elengedett, és pedig olyformán, hogy a tárgyak visszaszállítása in-

gyen fog eszközöltetni. Mivel a kiállítás Szt. István napján nyílik meg s mintegy két hétig tart, újból is figyelemztetjük városunk iparos segédeit és tanonczeit a kiállítás támogatására. Ha a bejelentés aug. 1-ig eszközöltetik, a tárgyak legkésőbb aug. 5-ig elküldendők.

LEVÉL A SZERKESZTŐHEZ.

— Válasz egy panaszra. —

T. barátom!

B. lapod utóbbi számában a „Nyilvános panaszok” közt valaki alaptalan rágalmakat tesz közre ellenem, illetőleg a rendőrség ellen. Nem a közlemény névtelen szerzőjére, hanem a nagy közönségre való tekintetből, enged meg, hogy kijelenthessem a következőket:

1. Az illető mulató urak, a kikről a közleményben szó van, fényes nappal éktelen lármát tettek nyilvános helyen, sörös poharakat vertek a földhöz s mikor a vendéglős (ittasságuk miatt) több italt nem akart nekik adni, igen csufos káromkodásban törtek ki.

A jelenet — rendőri szempontból — nyilvános botrányt képezett.

2. Ezért éreztem magam, különben a legsimábban és teljes udvariassággal, indítatva, megkérni őket a távozásra. Miután ők a helyett, hogy jóindulatu szavaimra hallgattak volna, elég durván engem is bántalmaztak, elküldtem a rendőrökért s magam a színhelyről eltávoztam, ezeknek ismét azt az utasítást adtam, hogy a két ittas ifjút, ha csak lehet haza, mindenesetre pedig legalább a rendőri őrszobába vigyék el.

3. Miután a rendőrmester még nagyobb botrányul velök viaskodni nem akart, katonai segítyt kért, egyebet nem tehetett.

4. Ők maguk, a rendőrségen ismét új botrányokat téve, követelték, hogy őket ne az őrszobába, hanem le a „dutyiba” vigyék. Az őrmester nem látott főnforogni semmi különös okot, hogy e kérelmeket megtagadja s így ott kaptak helyet.

5. Se balpárti, se jobbpárti nótá danolásáról, se semmiféle politikai dolognak még csak említéséről se fordult elő egész jelenlétem alatt egy szó sem. — E soraim fölvetelét kérve

Kaposvárott, 1881. júl. 11-én.

Kész barátod

POÓR SÁNDOR.

v. tan., helyettes rendőr-kapitány

SZÓRAKOZÁS.

Sóhaj.

— A legszebb kaposi lányhoz. —

Hogyha rózsá volnál,
Lennék napsugára,
Csókot hintve piros ajkad
Édes bimbájára.

Hogyha lombja volnál
Berek sátorának:
Szellő lennék, ki gyönyörbe,
Kéjbe ringatnálak.

S ha te patak volnál:
En lennék a partja.
Kebelednek hullámaid
Átölelve tartva.

S óh! Halál ha volnál,
En lennék az élet...
Így élvezném egykor a szép
Órök álmot véled...

Tegő.

Rp.

Egy amerikai lap, arra a kérdésre, hogy mire tanítsa a gazda leányát, így válaszol:

Tanítsa arra leányát, hogy sajátjerejében bizzék; — hogy tudjon kenyeret sütni, — hogy tudjon inget varrni, — hogy maga nézzen be az éléskamarába.

Tanítsa arra, hogy hamis haját ne viseljen, hogy jó, erős, meleg cipőben járjon.

Tanítsa ruhamosásra és vasalásra.

Tanítsa arra, hogy maga készíthesse ruháit.

Tanítsa arra, hogy egy frt száz krajczár.

Tanítsa arra, hogyan kell jó rántást csinálni.

Tanítsa arra, hogyan kell jó harisnyát feltozni és fejelni.

Tanítsa arra, hogyan lehet karton ruhában járni, mégis királynéra emlékeztetni.

Tanítsa arra, hogy behatóan és helyesen gondolkodjék.

Tanítsa arra, hogy a piros pozsgás arcz többet ér száz haloványnál.

Tanítsa arra, hogy nem a pénzben, hanem a jó erkölcsben van a gazdagság.

Tanítsa arra, milyen nagy istenáldás, mikor konyhát, szobát rendben tud tartani.

Tanítsa arra, hogy minél okosabban osztjuk be jövődelmünket, annál többet lehet gazdálkodni.

Tanítsa arra, hogy a léha fiatal embernek feléje se nézzen.

Tanítsa arra, hogy minél bővebben költünk, annál közelebb jutunk a szegények házához.

Tanítsa arra, hogy leginkább az asszonyon fordul meg az utódok boldogsága.

Tanítsa arra, hogy az okos számítás többet ér 12 kenyérnél.

Tanítsa arra, hogyan kell jó kenyeret sütni.

A mennyire tehetsége engedi, tanítsa a művészetre is.

Tanítsa arra, hogy az Isten az ő képére teremtet, de nem az erős fűzésben áll a hasonlatosság.

Egészségtani adalék.

— A pénz mint ragályterjesztő. —

A pénz olyan tárgy, mely a legnagyobb forgalomban van folytonosan; de a mely a legkevesebb figyelemben részesül a ragályos betegségek terjesztése szempontjából. Hogy pedig ragályos csirák hozzátapadjanak, arra számos alkalom van, midőn beteg emberek gyakran ágyukba rejtik a pénzt vagy kezükbe veszik, vagy még inkább, ha megszámláláskor ujjajukat megnyálazzák.

Előmozdítja a tapadást a piszok, mely úgy az érez, mint a papírpénz felületét borítja, s mely egyúttal eszközli, hogy a kórszirák hosszabb ideig életben maradhatnak a pénz felületén. Ilyen pénzdaráb vagy pénzjegy fertőztethet ismét másokat, ha egészen tiszta — ugyyszólva — egészséges darabok közé jut.

Ha most más ember kapja kezébe az ilyen megfertőzött pénzt, megszámláláskor könnyen szájába viszi a fertőzött csirákat, vagy akkor is, ha — mint némelyek teszik — nagyobb pénzdarábokat fogaik közé vesznek a közben, hogy felváltják vagy visszadnak belőle, vagy ha gyermekek kezébe kerül a pénz, akkor egyenes ragályozás veszélye torog fenn.

A pénzfertőztelenítési kell. — Ezen célból több eljárás lőn a legközelebbi pestis járvány alkalmával kipróbálva.

Az asztrakai orosz veszteglőkben a papírpénzt kénsavval füstölték, (a mi ezélszerűtlen, mert a képződő kénsav megmarja a papírt); az ércpénzt pedig ecetes vízben mosták meg. Magyarországon a papírpénzt vasszékeregyekben 130 a. C-nál karbolsavgőzzel tették ki. Lehetséges azonban a papírpénzt karbolsav 10%-os vizes oldatában — mely borszesz hozzáadásával érhető el — mártani és azután megszáritani. Oláhországban ezt a módszert alkalmazták, anélkül, hogy a papír szenvedett volna. Az ércpénz fertőztelenítése igen könnyű. Fedett edényben hevítjük ugyanis annyira, hogy a száraz hő 150—200 C-t érjen el.

Végül ajánlatos, hogy a papírpénz ne hagyassék sokáig forgalomban, minél gyakrabban szedessenek be a régi jegyek és semmisítsenek meg tűz által.

R. A.

Egy sír titka.

— Beszély. —

Írta: Naszály Zsolt.

(Folytatás.)

A Rudolfnak szólított ifju, ki a grófnő másik oldalán lovagolt, épen válaszolni akart a fölhívásra, hanem helyette a grófnő vette át a szó tonalát s ő mentette ki a Rudolfnak nevezett ifjút.

— En korántsem tartom Rudolf báró nézetét ily ócsárlandónak — ugomond halvány mosoly kíséretében. — Meglehet, ünt, gróf, talán a prospektus egyik pontja, a nő, nem elégití ki... Hanem —

— Hanem? — ismétlé kérdőleg az előbb szóló, gyöngéd figyelemmel a nő felé fordulva.

— Nos, ön gyaníthatja. En láttam már ennél nagyobbserü alkonatot. Azt szeretem inkább, mikor vihar dühöng az erdőben és vadul föl-korbácsolja a fák koronáit, mikor foszlányos föllegek repülnek a magasban, s úzik a szelet örülten és halvány ködpára nehezedik a földre; ha minden bész és dühöngő, miként a szenvedély s mintha az isten ki akarná ünteni haragját a bűnös világ fölött. Egy ilyen est, ah! az aztán az igazi költői őszi alkonot, gróf! En legalább ezt szeretem, mert a megsemmisülés tanulsága nyilatkozik benne.

— Hogyan beszélhet grófnő ily pessimisztikusan! — felelt erre a Rudolf bárónak nevezett

lovás, a grófnőhöz közelebb húzódvá. — Hagyja az ily beszédet azoknak, a kiknek joguk van hasonló nyilatkozatokra. Hiszen ön a legragyo-góbb életvidámság és optimizmus grófnő, miért akarja előttünk magát másnak mutatni, mint a minő? — Aphrodite sem vett magára fátyolt, hogy a habokból kikelt szépségét elrejtse.

A grófnő ajkain gyöngye mosoly lebbent el a fesztelen bókra, de az a mosoly inkább fájdalmas volt, mint vidám.

— Hagyja báró; álarcot viselünk mindnyájan — csak hogy részben tudva, részben önkénytelen.

— Ej, ej, és ezt épen ön mondja?! vette át a szót az előbbi ifju, ki a hölgy mellett jobb felől lovagolt. — Épen ön mondja ezt? Valóban csudálatos vallomás egy nőtől, ki a napi élvezetektől egyébkint sem idegenkedik és annyi szépséggel, gazdagsággal, a természet kincseinek annyi halma zával van megáldva, mint ön, grófnő.

— És ha ezerszerte több lenne?...

— Lássá, én saját igénytelen voltomban is meg vagyok elégedve az étellel.

— Mert önt még nem érte egy olyan perc, a melyben minden, minden életvidámságát a titkon ülő bánat és életgyűlölet cseréli föl.

Az ifjak most ez erős, váratlan vallomásra elhallgattak s csak önmagukban gondolkozva folytatták a mondottak fölötti elmélkedést — tovább.

Csudálatos — gondolák — hogy e nő, és már ismételtelen ilyen nyilatkozatokra ragadtatja magát.

Hiszen el volt halmozva a végzettől mindennel, a mi szép, a mi jó. A mérhetlen területű földbirtok, kitiűő kastélyok, ősi név, egészség, ragyogó szépség, szerettetteljes mód, szellem, minden a mi az életnek becsét ad és abban életet nyújt, mind rendelkezésére állott és attól őt nem fosztotta meg a természet. Az előbb leirt kastély és a körül fekvő birtok egyetlen tulajdonosa volt ő; gróf Károlyfalvi Szeréna és mégis... és mégis, miként ha boldogtalan lett volna és hiányzott volna neki valamine, a mit irigyelhetett a legszegényebbtől is, mert azzal bírva, azok is boldogabbnak érezhették magukat, mint a minőnek ő érezte...

A csinos vadászcsoport azonban épen befordult a kastély kapuja felé vezető ösvényre, mikor a park felől egy éltebb uri alak lovagolt eléjük. Hogy odáig ért, katonás üdvözlétre fesztelenül megérinté lovagostorával egyik halántékát, s szeméit körül vezette a társaságon.

— Boldog Kálmán! — mondá a körülötte levőkhez a grófnő s kegyteljesen megbólintá fejét az érkező előtt. — Tegnap óta uradalmaim főtisztje és korlátlan hatalmu kezelője, tán önök nem is mindnyájan ismerik?!

— En már igen! — Szólt Rudolf báró nyájasan, kalapját megemelve. Kitiűő, derék ember; fölöttébb bírja nagyrabecsülésem et. — Hanem —

— Hanem? — kérdé meglepetve a grófnő.

— No most kissé későn gondolta rá magát a kirándulásra, mikor mi már visszafelé érkeztünk. — Mondja csak Boldog ur: ön tán nem barátja a vadászatoknak? (Folytatjuk.)

Szerk. üzenetek.

T-th J-f (Piscz.) Vettük a küldeményt. Köszönjük A megrendelés maig nem érkezett be.

A-r I-oz ügyvéd ur (Luglytt.) Levélünkre szives választ remélünk.

M-s G-r (Blhs.) Mint látni tetszik, a körülmények megkéleltették.

V-r (Csrg.) Tessék a S- gnyak átszolgáltatni, azt illeti. Nem fogja megtagadni.

Bd (hlyb.) Oly állásu emberrel hasonló hangon beszélni nem lehet. Mindenkiel módja szerint. — A másikat tollhegyre vesszük.

yy. Fölhasználjuk.

Margithoz. Legszélszerűbb re our-recepisszel elküldeni neki.

B-r (Bdpst.) Jövő hó első napjaiban találkozunk.

(=) Helyben. Saját felelőssége alatt, akkor is a Nyiltter rovatban. A támadásnak meg vannak a maga szabályai.

L-g és trsa. (Bdpst.) Szemérmel n tartalmu hirdést nem küzlünk.

Hová lett a? A papikusárba.

X (Sztv.) Köszönjük. Nagyon jó.

V. (Blird.) Rendes referensünk lesz. Ilyféle protekciót ő kérne ki magának.

Egy tanár (Helyben.) Hazudik, ki állítja, hogy lapunk személyesedik. Személyek nélkül nincs közélet. S ki a b a n szerepel, nem mimosa pudica.

N. K. urnak (Drv.) Lapunk e száma 13-ik. Tehát épen annyit adtunk egy negyed év alatt, a mennyit más betilap.

Minden egyéb, itt föl nem említett megkeresésekre legközelebb válaszolunk.

Laptulajdonos: SZALAY IMRE.

Szerkeszti és kiadja:

KRÁTKY JÁNOS

Én körülbelül ezeket mondtam, ha nem épen szoruló-szóra is, de értelmileg egészen híven:

„Polgártársak! Ezuttal pártunk elbukott, — elbukatta a hivatalos nyomás, a vál. elnök által ostromra kirendelt katonák szuronya, a g a z s á g, vesztegetés stb. Tényező volt ebben ellenünk minden hatalom, — a tszéki elnök, ki a ministeri rendeletet (1873. I. m. E.) megszegte, stb. De engem vigasztal az, hogy 1243 becsületes polgár szavazott rám“ stb.

Hát ezeket mondtam, mást nem, s ezen szavaimat helyeselte 1000 polgár.

Ezeket pedig tanuk nélkül is igazolhatja most már az elnök ur, és visszavonni nincs is szándékom, annál kevésbé, mert az elnök urra vonatkozó részt az igazságügy-ministernek ugyis feljelen tettem és **be is próbálom**.

Ha pedig ezeken kívül azok a suhanz tanuk mást mondanak, hát nagyszerűen hazudnak az elnök ur kedvéért.

Kaposvár, július 12.

NÉMETH IGNÁC.

Magyar biblia.

— Kossuth mondásából. —

Az igaz ügyben az isten velünk van, de csodákat tenni nem fog, mert csodákat tenni nem szokása.

Nekem kevés az a szabadság, mely csak a választottak által gyakoroltatik, nekem otthon is kell szabadság; ezért a megyei municipiumot a nép millióinak alapján kívánom örökíteni.

A királyi szónak szentnek kell lennie, a szónak valódi értelmében.

A polgárháborúnál nincs nagyobb szerencsétlenség, csak egy, a nemzet szolgasága.

A kinek keze egy nemzet zsebében s kinek kezében egy nemzet fegyvere van: az ezzel a nemzettel rendelkezik.

Nem látok Európában egy uralkodó családot sem, a melynek a népek különös hálával tartoznának.

A KÖRNYÉKRŐL.

Tab, jul. 10.

T. szerkesztő ur!

A „Függetlenség“ 183. számában a tabi képviselőválasztásról közlemény jelent meg, melynek némely helytelen adatát az igazság érdekében kiigazítani óhajtom. Nevezetesen:

Téves a közlő nézete, hogy pártunk részéről nem volt előre intézkedés az iránt, hogy a szavazásnál a községek ellenőriztessenek. A két pártelnökön kívül mindig jelen volt az illető községbeli körelnök. A pótszavazásig nem is volt hiba; hanem midőn a zápor nyakunkba szakadt s a pótszavazás vette kezdetét: a két elnök s a felállított rendezők a legnagyobb erőfeszítéssel sem voltak képesek a községek körelnököket előteremteni, így történt, hogy a pótszavazások alkalmával sokan szavaztak a balpárt jelöltjére, kikapajkon viselve a kormánypart jelöltjére, kiket készpénzen a helyszínen megvettek.

A szakadó esőben nem lehetett a népet attól vissza tartani, hogy a közellevő boltokba meneküljön — ott pedig állt a legszemtelenebb lélekvásár: így történt, hogy az általunk behozott 1217 választó közül jelöltünkre 1147 szavazott. Ugyancsak a pótszavazáskor szavaztak sokan jogtalanul honmaradtak jegyeivel, sőt halottakéval is.

De ezért nem a két fáradságtól, s a párt érdekében sok érdemet szerzett elnököt kell kárhoz títani, kik nem is ismerhetnek minden embert a kerülőben, hanem terheli a felelősség a kötelesség mulasztásért a községek körelnököket, kik az esőtől megijedvén, a választás színhelyéről eltávoztak, népüket össze nem tartották s így lehetővé tették azok megvesztegetését, sőt azt is, hogy a kormánypart jogtalanokkal s holtak nevében szavaztatott!

S hogy a kormányparti kortések a lélekvásárlás gyalázatos munkáját betetőzzék, s pártunkra zsibbasztó csapást mérjenek, a választás színhelyén elhitették az elkeseredett néppel, hogy a balpártot eladták az elnökök. E bolond hír villám gyorsasággal járt körül a pártban, s hiába magyarázta kitérő jelöltünk annak lehetetlenségét, hiában hivatkozott az elnökök által teljesített mu-

kára, azok törhetlen tiszta jellemére... e konkoly kikelt, s a nép egy része — elég szomorú — mindkét elnököt, hála helyett, sértegette. Mint közvetlen forrásból értesülök, az elnök urak állásaikról lemondottak, velük a párt többi tisztviselője is és ezen elhatározásukat az ok megmondásával nyílt levélben tudatják a párttal.

Bizony a párt ily szétzilálásának nem a két elnök az oka, hanem első sorban azon 70-80 bitang gazember, ki silány pénzért lelkét eladta a lélekvásárló kormánypártnak, másodsorban a körelnökök egy része, kik elbizakodásukban kötelességüket nem teljesítették elég szigorral, végre az a néhány vak ember, ki mint a fele magyar ember ismét felült az ellenpártiak jól kiszámított intrigájának és — megharapta jötevőinek kezét.

—r.

Birkacsánkok.

— Apró pénz. —

Svarcz Samu ügyvéd ur a helyi balpártnak tőle kitelhető a elnöke volt. Addig volt, míg szili képviselővé való kijelölítésével a vízbe nem esett. Mig hazafias lelkesedése meg nem csappant.

Most a következő, kliens-zimatolástól igen igen szagos nyilatkozatot teszi közzé:

A „Népjog“ f. évi július 7-én kiadott számában, a „nyilvános panaszok“ rovatában II. alatt M. P. egy igen, igen jelentőséges körülményre hívja fel a közvélemény figyelmét.

Ezen jelentőséges körülmény abból állna, hogy Kaposvárott a zsidók bizonyos testületi együtt működést határoztak el a keresztényekkel szemben. De a panaszlónak arról is van tudomása, hogy a zsidók elhatározták, miként a két baloldali szavazott zsidó polgártól semmit sem vesznek és tudva semmit el nem adnak stb.

Ugy hiszem, józauul gondolkodók előtt teljesen feleslegesnek látszik M. P. badarságaira megjegyzéseket tenni, és ha még is ez uttal felszólalok, teszem csak azért, hogy leghatározottabban tiltakozzam a „Népjog“ azon eljárása ellen, hogy panaszok rovatában, tehát álarcz alatt, zsidó hajsztát akar inscenirozni. A magyar nép sokkal becsületesebb, sokkal hazafiasabb, de a kaposvári zsidó polgárok is hazafiságuk oly számtalan tanubizonyosságát adták már, hogy bizton lehet mondani, miszerint ezen **gyalázatos mozgalomnak** sem talaja, sem legkisebb jogosultsága sincs.

Még egy szót. A „Népjog“ tudtommal a Somogy megyei közjogi ellenzék közlönyé gyanánt alapított, a végül, hogy a **függetlenség, a valódi szabadság eszméit, nem pedig azért, hogy a türelmetlenséget terjessze.** — A „Népjog“ tehát midőn alapeljártait tévesztve halad, **lehet egy bizonyos clique közlönye, de megszűnt pártlap lenni,** nem tekinthető különösen a függetlenségi párt lapjának, sőt címéhez is jogosultsága is megszűnt.

Kaposvárott, 1881. Július 10. Svarcz Samu.

A „badarságnak“ és „igen-igen jelentőséges körülménynek“ Svarcz ur eszejárásával egyszerre keresztelt közleményre adott nyilatkozatra ez a válaszuk:

Svarcz ur, mint zsidó-vallásu hazafi, többször dobta szavát a politikai mérlegbe. Azért mondjuk: zsidó vallásu, mert ő maga ebben érezte legfőbb erejét, ebben a választási compagne-okban való rendkívüli fontosságát. De erről majd taifán máskor. Tény, hogy az ő tulajdonságaival teljességgel felült. Felült Szillban, és felült a mostani nyilatkozatával még különben, amiut az az alábbiakból itt rendjén ki fog tűnni.

Hogy Kaposvárott a zsidók bizonyos testület együtt működést határoztak el, ezt a fölfedezést a Svarcz Samu ur szájából hallotta az, a ki a „Népjog“ ban megjelent közleményt közzétette. Csak azt adta tovább, mit Svarcz ur mondott. Kommentárt se írt hozzá. Egy szavat sem. Svarcz ur jellemezte a helybeli zsidókat olyan hitványoknak, hogy azért szavaztak a jobbpartra, mert ő érte akartak boszút állni. Ez nem bizonyos „testületi együttműködés“? Ha ez a mozgalom gyalázatos, odiumát Svarcz ur dugja zsebre. Mi nyugtázzunk. Ez a legokosabb, amit tehet. Mert vagy nem állított igazat, mikor azt mondotta, hogy a zsidók az ő személye miatt, tehát hazafias kötelességüket feledve, **felekezeti szempontból** igyekeztek megbuktatni a balpártot, a mit tőle, megjegyzendő, senki sem is kérdezett, — vagy pedig **most** csuszott el a sikos ta-

lajon, mikor a zsidóknak úgy akart hizelegni, hogy előbb ő maga elárulta őket.

Hogy Svarcz ur a főntebbi nyilatkozatot csakugyan tette, arra nézve két tanut szivesen megnevezünk. Hármat is. E sorok írója lesz a negyedik. Svarcz ur, ha úgy tetszik, lehet az ötödik. Vagy a neveket bárki kívánatára készséggel közzé is tesszük. Hát ez egy.

A másik meg ez. A mire Svarcz ur szinte kíváncsinak látszik, hogy mire való e lapban a „Nyilvános panaszok“ rovata? Megmondjuk, ha agyan megérti. Arra való, hogy ott a köztűgyvel összefüggő mondanivalóit ingyen, díjtalanul közzétehesse akárki, pártállásra való tekintet nélkül. Egyébre semmire.

A harmadik észrevételünk végre a következő:

A „Népjog“ valóságban a függetlenség, a valódi szabadság közlönye. Ezt is bebizonyítjuk. A „Népjog“ szerkesztőjének volt erkölcsi bátorsága összetűzni Istóczyval, amiatt az időtlen általános hajsza miatt, a melyet az utóbbi a zsidóhitfelekezett polgártársak ellen megindított, már akkor, amikor Svarcz ur e mozgalom előtt a fejét a homokba dugta és legfőlebb a tarokk-partie mellett apprehendált fölötté. A Népjog szerkesztője e hajsztát nem helyeselte. Altalánosságban ma se helyesli. Svarcz ur ne restelje a fáradságot és nézzen utána a tavalyi „Független Hírlap“ című budapesti politikai hírlap nyári havakban megjelent folyamának s ott megtalálja Krátky neve aláírásával azt az **Istóczy-ellenes vezércikket**, a melyért tíz pesti zsidó **küldöttségül tisztelgett nála**, mint igazán „önálló és szabadelvű“ hírlapírójánál. Arra aztán Svarcz urnak nem lesz, nem is lehet kadenciája. Miből egyuttal látszik, hogy e lapok szerkesztőjének soba eszébe se is jutott volna a kaposvári zsidókról valami más véleményt terjeszteni, mint egyéb tisztességes zsidókról, ha — ismételjük — **Svarcz ur maga nem jelentette volna ki**, hogy ezek **nem becsületes meggyőződésű, hanem személyes szempontok után induló felekezeti politikát** űznek.

Nos? Megvan ezzel a magyarázattal elégedve?

Hogy aztán ez a lap megszűnt-e pártlap lenni: arra is röviden néhány szavat. Annak a pártnak a lapja, a melyhez Svarcz ur tartozik, úgy látszik, megszűnt lenni. Nem is volt. De annak a pártnak, a melynek igeit tíz év óta minden fenyegetés, zaklatás daczára sokszor, és volt eset, amikor, bár kapott sebekkel nem szivesen dícsereztünk, — **életének kockázatásával** hirdette és hirdeti e szerkesztő, — annak a pártnak, a melynek zászlóját már akkor emelte, mikor Svarcz ur még nem is gondolt arra, hogy ennél a pártnál tegyen kísérletet, — annak a pártnak, a melynek programjától e lap szerkesztője se akkor el nem tér, ha mint képviselő jelölt valaha netán megbukik se akkor, ha érte élete összes üdvének elvesztével meg kell lakolnia, — ennek a pártnak a lapja lenni a „Népjog“ **nem** szűt meg.

Egy kis tollhibát kel helyre igazitanunk.

Horváth Gábor szolgabíró ezt írja a „Somogy“-ban:

A „Népjog“ 11. számában „A mérközés után“ című czikkben az is egyik okul van felhozva annak, hogy a 48 as balpárt a megyében vereséget szenvedett, mert „Köttsén a szolgabíró verekedett, s hempergett a porban a kapott pofonoktól, mint az utmenti cigány.“

Miután pedig Köttsén a szolgabíró én vagyok, én pedig sem **nem verekedtem**, sem meg nem verettem, ennél fogva a „Népjog“ 11. számában ellenem felhozott vádat alávaló szemtelen rágalomnak, íróját pedig pimasz rágalmazónak nyilvánítom.

Egyébiránt irányában a **törvényes lépéseket** megtettem.

No jó, hogy megtette.

Lám, lám! Hát erre a szörnnyen elesélt naiv vehemenciával írott puffantásra nekünk csak két igényteleneske kis észrevételecskénk van:

Lehet, hogy az a szolgabíró, a kiről a megemlegetett czikkben szó van, nem az utcai porban, lehet, hogy udvari porban, vagy talán gyöpn vagy kugli-homokon hempergett meg. Mi bizony nem

I-50 melléklet a Népjog 13. számához

nagy tartózkodással fogadta, hanem a portával sejtette is, hogy mi történt, Olaszország ez által igen barátságos lábon állott a portával, s minthogy Konstantinápolyban tudják, hogy Olaszország és Anglia közt barátságos eszmecsere volt, ez a szultánt arra bátorította, hogy Tripolisban a katonai övintézkedéseket folytassa.

Ozman pasa egy „afrikai Plevna“ tervét terjesztette a szultán elé, a mely szerint Tripolisz belsejében a tuniszi határ közelében egy 25,000 emberből álló erődített tábor alakítatnék, mely képes volna egy több 100,000 főből álló francia hadsereget sakkban tartani. Ez a tábor központját képezné a francziák uralma elleni muzulmán ellentállásnak, s minthogy megalakítása azonnal fölkeléseket idézne elő Algériában és Tuniszban, a fentebbi francia katonai hatalom nem lenne elegendő. A szultán hajlandó volna a terv kivételére, de hiányzik hozzá a „nervus rerum.“

KÖZÜGYEK.

Előttünk fekszik a „Somogyvármegye törvényhatósági bizottsága által Kaposvárott 1881. augusztus 1-jén tartandó évnegyedes közgyűlés tárgysorozata.“ Mesterileg van összeállítva arra nézve, hogy a közönség érdekeltségének utolsó szikrája is kioltassék.

Első nap ledarálják az alispáni jelentést, ebből megértjük majd, hogy a megyei dolgokról legjobb semmit sem tudni, így legalább tejjünk, addig a meddig, nem fáj.

Meg is választjuk első nap az alügyészt, már természetesen azt, a kit a belső titkos tanács megválasztani enged, el is mehetünk azután, ki erre, ki arra hazafelé, majd elvégzik az urak a többi.

Ki törődik azzal, hogy 1881. évi községi költségelirányzatok még ezen gyűlésen is tárgyalatnak, ki gondol arra, hogy azon községekben községi pótlékok szedni tán törvénybe is ütközött?

Senki, vagy legalább igen kevesen, a fődolog az, hogy én is jó katona vagyok, te is jó katona vagy, azért ne rontsuk egymás kedvét, hallgassunk, az ügyek pedig menjenek a hogy mennek, csak az urak meg ne haragudjanak...

Pedig ha megharagudnak is, meg kell kérdeznünk, mi nézetben vagyunk? ha a tisztí ügyességet felfüggesztették, mert 18 darabbal hátralékba maradt, s felfüggesztették dacára, hogy e 18 hátraléknak azóta százakra kelle szaporodni,

ha a kaposvári polgármestert megbírságotlák, mert nem jelentette, hogy télen árkot ásni nem lehet:

Miként kell eljárniok Horváth Gábor szolgabíró ellen, a ki bünvizsgálat alatt áll?

Meglehet, hogy legjobb szeretnék ezt agyonhallgatni, mert jó kortesük volt a mult választások alatt, azután sógora is hatalmas ember, ki még az alispán székébe is beülhet.

De azért mégis azt akarjuk hinni, hogy a közszolgálat érdekeit Somogyban sem lehet teljesen háttérbe szorítani, s várjuk az alispáni jelentést. X.

Nyilatkozat.

Azon tényre vonatkozólag, miszerint ellem, mint a 48-as balpárt jelöltje ellen a f. é. június 24-én megejtett képviselő választás alkalmával a kaposvári izraelita választók feltűnően nagy és eddig még nem tapasztalt számban szavaztak le, — több oldalról azt hallom indokul felhozatni, miképen ennek megfejtése abban keresendő, hogy nekem Psik Gyula ügyvéd ur ártott sokat s illetve ő idézte elő ezen állapotot azért, mivel a zsidóság ellen bizonyos nyilatkozatokat tett volna.

Nincs szándékom polemiát felhívni, vagy a pártbeli elvűsége nézve doctrinát vinni, azonban az igazság s enmagam iránti kötelességből némely megjegyzést nem hallgathatok el.

I. Én a hallottak után Psik Gyula ügyvéd urat felhívtam ez állítások iránti felvilágosításra. Ő neked azt válaszolta: „Sem elvemmel sem hivatásommal nem egyeztethető

össze azon feltevés, hogy én a zsidóság ellen általában igazságtalán, Tény az, hogy az említett felekezet egyik tagjának eljárását elítéltem, de ha valaki ezen nyilatkozatomat az „egész zsidóságra“ alkalmazva hirdette s terjesztette el, — az kortesfogságból — de nem a valóságnak megfelelően történt.“ Ennyit Psik Gyula ügyvéd ur.

2. Bármit mondott volna is Psik Gyula ügyvéd ur, — akár egyesek, akár az egész osztály ellen; — arra nézve meg részemről az áll, hogy azt, amit mondott, nem az én beleegyezésemmel, nem az én akaratommal, nem a balpárt nevében mondta, vagy mondhatta; ő sem a balpárti bizottság tagja, sem nekem kortesem nem volt — így tényei, szavai a pártra s személyemre egyáltalán vissza sem vezethetők. A tény az, hogy velem, mint jelölttel Psik Gyula ur 5 községben volt: Zimányban, K.-Kereszturon, Cserénfán, Kadarkuton és Szt.-Balázson. K.-Kereszturon és Cserénfán tartattak beszédek — de ezekben a zsidókról említés sem volt. A másik három helyen nem beszélt senki.

Már most, honnét a bevezetésben említett indok, én nem tudom, s azok bölcsességére bízom a következőt elvonását, kik higgadtan gondolkozni s ítélni tudnak, vagy akik a fenti tényeket megcáfolni képesek.

Kaposvár, jul. 12-én 1881.

NÉMETH IGNÁC.

A „megpofozott“ szolgabíró.

A tabi járás szolgabírája ellen a törvényszék bünvizsgálatot rendelt el hivatalos hatalommal való visszaélés, verekedés, súlyos testi sértés, házjog megsértése és istenkáromlás büntényei illetve vétségei megtorlása iránt.

Maga a büneset története többféle variációban forog a közönség közt. A történetendő vizsgálatnak eléje vágni, vagy az esetleges ítéletnek praesjudikálni nem akarunk: s a közönség megnyugtatója illetve felvilágosítója céljából csak leírjuk az esetet, megjegyzés nélkül, szemtanuk elbeszélése után.

Június hó 12-én este Horváth Gábor szolgabíró nem épen vélogatott társaságban sűrűzött Köttsén a község házában levő kuglizó helyiségben. A társaság egyrésze kártyázott. Horváth Béla ügyvéd, kit a kaposvári t-zék csak minap ítél el súlyos testi sértésért 9 hónapi fogságra, kártya közben Nagy István tanítóval összeveszett s azt arcul ütötte.

Ebből általános verekedés fejlődött ki, melyben állítólag részt vett a szolgabíró, Horváth Béla, Schlesinger ispán és többen. Ezen verekedés láttára a verekedőket elválasztandó oda ment Róth András költői polgár, kire a szolgabíró öcsese, a nevezett Schlesinger és maga a szolgabíró is azonnal rátámadtak, s a földre verték le. Eközben a tanító a helyszínről ellilant, ugy a megvert polgár is, mire Horváth Gábor szolgabíró rögtön parancsot adott pandurjainak, hogy az említett két egyént elfogják.

A pandurok éjél 3 óraker elfogták saját lakásán Róth András polgárt, kit vasra vertek s azonnal börtönbe hurcolták, egyuttal jelentést tettek a még mindig a helyszínen időző szolgabírónak, hogy a mestert Nagy Istvánt nem találják.

Erre adta ki a szolgabíró a parancsot, hogy, mivel a tanító esetleg balpárti volt, kutattassanak meg a 48-as párt elnökének Szemenetz János, és Kazay Gyula földbirtokosok és a közel eső balpárti polgárok házai.

A házkutatások éjjel, a legkiméletlenebb módon teljesítették, s midőn a pandurok jelentették, hogy Kazay Gyula ur magán szobái be vannak csukva, a szolgabíró azoknak feltörését is elrendelte. Ez utóbbi rendeletet a járási pandur őrmester — látván a szolgabíró tul lelkesült állapotát — nem teljesítette, de Kazay ur lakása másnap délután 4 óráig pandurok által volt megszállva.

Megjegyezzük, hogy azon éjjel sem Szemenetz János, sem Kazay Gyula pártelnökök otthon nem voltak, hanem ifj. Csorba Ede képviselőjelöltet kísérték választási körútjában.

Másnap reggel 9 óraker Róth András polgárt meglánczolva a szolgabíró maga elé vezettette, s ezen szavak kíséretében: „Ha Csorba az istened, hát most segítsen rajtad!“ sajátkezűleg úgy arcon verte, hogy az ezen ítésekről felvett orvosi látáletel súlyos testi sértést konstatál. Róth András ismét börtönbe vetették és csak délfelé szabadult ki.

Még 13-án Horváth Gábor ellen kilencz részről adatott be a kaposvári törvényszéknél bünteljelentés. Értesülésünk szerint a bünvizsgálatnál Bogyay Kálmán kir. t-zéki bíró ur van megbízva.*)

FEKETE LAP.

A bün büntetésének keresése kezdetét vette. Polgári kötelesség és becsület parancsolta, hogy a gazság megtorlását a legnagyobb következetességgel követeljük.

Választóink tiszta lelkiüetere és becsületes önértetere apellálva kértük, hogy a választáskor pártunk lenyügözésére elkövetett gyalázatos visszaéléseket ne feledjék; legyünk férfiak, ne bábok s ne engedjük el rossz embereinknek győzedelmük igaz bérét.

Azt érdemlik: a meggyaláztatást és a börtönt. Meg is fogják kapni, ha van még egy paráyi igazság a földön.

S e végből ismételve fölhivtuk pártunk összes tagjait, hogy mindazon visszaélésekről, melyeket ellenfeleink a választások előtt s alatt elkövettek, a lélekvasárlásokról, etetés itatásról, hivatalos nyomás eseteiről a történetek körülmenyes leírásával, a tanuk mznevezésével értesítést küldjenek, miután a törvény megkívánja, hogy a panaszok 30 nap alatt a törvényszékhez benyújtassanak.

E föl hívásunkat siker követte s abban a helyzetben vagyunk, hogy ezennel sorba konstatálhatjuk a megtörtént följelentések számát:

Eddig bejelentettek:

A választási jog szabad gyakorlata ellen (büntető törvénykönyv VIII. Fej.) elkövetett bünös cselekvényekre nézve eddig a következő följelentések nyújtattak be a kaposvári kir. törvényszék büntető osztályához:

1. **Wilhelm Lőrincz** bécsi lakos ellen vesztegetés.
2. **Lámping Péter** bécsi l. ellen vesztegetés.
3. **Nics Győző**, kaposvári lakos ellen, (társak a szavazat-szedő bizottságból dr. Szigethy János, Hagelman Károly), hamis név alatti szavazás.
4. **Löbl Mihály** sántosi l. e. vesztegetés.
5. **Nezdei Ferencz** bécsi l. e. vesztegetés.
6. **Horváth Lajos, Saducz Rezső, Szolgahegyi József**, sztblalás s illetve simonfai l. e. vesztegetés.
7. **Horváth Lajos** sztblalási jegyző ellen, újabbi vesztegetés.
8. **Gosztonyi Lajos** kaposvári szolgabíró ellen, veszt. kísérlet, jelvények megrongálása, hiv. visszaélés miatt;
9. **Huszár József és Póhl László ügyvéd** és 16 kkereszturi l. ellen vesztegetés.
10. **Ternóczi Pál** és
11. **Franz János** (bognár) szt.-balázi l. e. vesztegetés miatt.

Gróf Zichy Ödön ur, e z i d ő s z e r i n t még Kaposvár város képviselője, arra az állításunkra, melyet lapunk utján egy több ezer főből álló polgárság közvéleménye tett élébe, hogy megválasztása érdekében nemcsak az ő tudtával történt vesztegetés, de **vesztegetni ő maga is segített**, a mai napig sem nyilatkozott.

Közvétezzük tehát, hogy gróf **Zichy Ödön** ellen vesztegetés miatt a följelentés szintén megtéttett, kellő számú okmányokkal igazolva. (Folytatjuk.)

Ki a szinnel.

Kelemen Lajos kir. törvényszéki elnök ur, mint hallom, tanukat hallgat vagy hallgattat ki a czélből, hogy a f. é. június 24-én történt választás végén a néphez tartott beszédben elmondottakat konstatálja — s ennek alapján ellenem, nem tudom mi czímen, vádat emeljen.

Ne fárasztssa magát elnök ur, kényelmesebb lesz a bizonyítás, ha beismerésen alapszik a vád.

*1 Ehhez azt tesszük, hogy a vizsgáló bíró és Psik ügyész ur a helyszínen megjelentek és ott a nyomozásokat megejtették. Mit végeztek, majd kitűnik. Leszünk addig az ügynek éber szemlélői.